

'Dit is een straf zonder einde': Jan de Wolf, onze vergeten man in de draaikolk

Er zit een stripkaart in mijn bus. 'Welkom in Frezals wereld' staat op de voorkant. Het tekstballonnetje wijst naar een merkwaardige stripfiguur. Frezal is naar eigen zeggen 'een superpee die tegen onrecht vecht', een held in het diepst van zijn gedachten, maar ook iemand die zich door het leven klungelt. 'Maak hem niet kwaad, want dan wordt hij groen en verandert hij in de Hulk'.

Op de achterkant lees ik in het handschrift van de strip-tekenaar: 'Groeten, Jan de Wolf.'

Ik had Jan leren kennen via tv-maker en collega-strip-tekenaar Jonas Geirnaert. Jaren geleden, nog voor corona, werden Jonas en hij aan elkaar gekoppeld voor het Canvas-programma *Ontoerekeningsvatbaar*.

Jonas herinnert zich hun eerste date nog goed. 'Jan zat toen in de gevangenis van Merksplas. Het was alsof ik de negentiende eeuw binnenstapte, maar het klikte meteen: hij heeft talent.' En gevoel voor absurdisme. Samen maakten ze toen een heerlijk filmpje. 'Ik heb Jan meteen duidelijk gemaakt dat ik niet wilde weten waarom hij daar zat. Omdat ik geïnterneerden, en ook gedetineerden, in de eerste plaats als mensen wil blijven zien.'

Na de opnames bleven Jan en Jonas contact houden. 'We bellen weleens. Af en toe ga ik hem bezoeken. Hij zit nu niet meer in de gevangenis – daar hoort hij ook totaal niet thuis – maar in het Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC). Jan is altijd ontzettend dankbaar als ik langskom. Soms lachen we veel, maar soms ook niet, als hij weer net te horen heeft gekregen dat hij nog een jaar moet blijven.'

Elke keer stapt Jonas er met een raar gevoel buiten. 'Met alle respect voor de gepassioneerde mensen die goed werk verrichten in het FPC, maar het is toch ook wat een vergeetput. Bij een gedetineerde is het eenvoudig: die zit zijn straf uit en kan een nieuw leven beginnen. Zij hebben een perspectief, geïnterneerden hebben dat niet. Iemand als Jan blijft daar maar zitten, al bijna tien jaar.' →

Jan de Wolf. 'Ze gaan me helpen, dacht ik.
En toen gooiden ze me in de gevangenis,
en nu al acht jaar in het FPC.'